Nationaal Park

sallandse heuvelrug
twents reggedal

Jaarevaluatie 2021

Samen werken aan een toekomstbestendig landschap

December 2021

bergen vol beleving

Aanleiding

Maar liefst 18 partners werken samen aan het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal. Samen willen zij kansen verzilveren in het uitgestrekte landschap tussen grofweg Ommen en Diepenheim en Raalte en Almelo. Van gemeenten, terreinbeheerders, boeren en landgoedeigenaren tot overheden, waterschappen, het waterbedrijf en (vrijetijds)ondernemers. Maar ook inwoners en vrijwilligers worden betrokken. De samenwerking valt onder het begrip 'Nationaal Park Nieuwe Stijl'. Dat betekent dat alle partijen de krachten bundelen en projecten uitvoeren die zowel het landschap, de landbouw, de natuur als de economie in het gebied versterken. Bijvoorbeeld het aanpakken van droogte: schoon en voldoende water voor de boeren, de natuur én ons drinkwater is belangrijk. Dat is alleen in een samenhangend landschap goed aan te pakken en op te lossen. In zo'n groot gebied is er meer te beleven voor bewoners en bezoekers. En daar profiteren (vrijetijds)ondernemers van!

In afstemming met ondernemers, vrijwilligers, boeren en inwoners is een route uitgezet om dit grote gebied te versterken en behouden. Die route is te vinden in het Ambitieplan "Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal" (NP SH&TR).

In september 2020 stelde het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO)[1)] dit Ambitieplan en het bijbehorende Activiteitenplan vast. De afspraak was om eind 2021 te evalueren of er voldoende voortgang is geboekt om met elkaar de schouders onder de ambitie te blijven zetten. Goed beschouwd een tussentijds 'go of no go'-moment. Het BBO besloot op 18 november 2021 samen verder te gaan werken aan de ambitie. De komende twee jaar verkennen wij de meerwaarde van het samenwerken aan opgaven in een groter gebied.

Deze notitie geeft inzicht in het gezamenlijke vertrekpunt en de stappen die het afgelopen jaar gezet zijn. Maar ook in de bijbehorende resultaten en de vervolgstappen tot de eindevaluatie 2023: het einde van de verkenning.

[1)] *Gemeenten Hellendoorn, Hof van Twente, Ommen, Raalte, Rijssen-Holten, Twenterand en Wierden, LTO Noord, Staatbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Overijssel, Waterschappen Vechtstromen en Drents-Overijsselse Delta, Waterbedrijf Vitens, IVN Natuureducatie, Marketing Oost en de Toeristische Bureaus in NP SH&TR. Later zijn HISWA RECRON en Overijssels Particulier Grondbezit nog aangesloten.*

Inhoud

1. Vertrekpunt: ‘gezamenlijke ambitie’ 7

2. De stappen die in het afgelopen jaar zijn gezet 9

3. Vervolgstappen in 2022 en 2023 15

Bijlage: Activiteitenplan deel A 17

Bijlage: Activiteitenplan deel B 25

Colofon

Namens het Breed Bestuurlijk Overleg Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal:

- Gemeente Hellendoorn
- LTO Noord: Salland en West-Twente
- Gemeente Hof van Twente
- Staatsbosbeheer
- Gemeente Raalte
- Natuurmonumenten
- Gemeente Rijssen-Holten
- Landschap Overijssel
- Gemeente Twenterand
- Waterschap Vechtstromen
- Gemeente Wierden
- Gemeente Ommen
- Waterschap Drents-Overijsselse Delta
- Waterbedrijf Vitens
- Overijssels Particulier Grondbezit
- HISWA-RECRON
- MarketingOost en Toeristische bureaus in NP SH&TR
- IVN-Natuureducatie

Uitgave: December 2021

Fotografie: Ellen van den Doel
Gonny Sleurink

Vormgeving: ImpriMedia, Raalte

1. Vertrekpunt: ‘gezamenlijke ambitie’

Het Ambitieplan komt voort uit een meerjarig proces. Dat kwam in 2018 in een stroomversnelling met de komst van de landelijke “Standaard voor de gebiedsaanduiding Nationaal Park”. Hierin staan 12 criteria die de toekomstbestendige kwaliteit garanderen van de parken-nieuwe-stijl. Mede op basis van deze criteria zijn de ambities opgesteld en verwoord in het Ambitieplan met daarbij een uitvoeringsagenda.

De gezamenlijke ambitie is om het gebied te behouden en versterken voor toekomstige generaties. Een gebied waar bescherming en verbetering van natuur- en landschapswaarden én beleving hand in hand gaan met toekomstgerichte landbouw, vrijetijdseconomie en vitale dorpen.

De strategische doelen zijn:

1. Kwaliteit natuur, ruimte en beleving verhogen
2. Bijdragen aan transitie voor landbouw, energie en klimaat zichtbaar maken
3. Aantrekkingskracht vergroten
4. Verbinding natuur & samenleving versterken
5. Een sterke merk- en marktpositie in Nederland bereiken

Deze zijn vertaald naar drie programmalijnen met daaronder procestrajecten (deel A) en uitvoeringsgerichte pilot-projecten (deel B). In de BIJLAGE is de voortgang van elk procestraject of pilot-project terug te vinden.

De programmalijnen en procestrajecten onder Deel A:

- **Ruimtelijke samenhang, kwaliteit en fysieke herkenbaarheid**
  - A.1.1. Landschap-ecologische analyse (LESA)
  - A.1.2. Landschapsstrategie
  - A.1.3. Klimaat adaptief watersysteem
  - A.1.4. Transitie landbouw & energie
  - A.1.5. Vervolgpilot New Deal Salland
- **Zichtbaarheid en aantrekkingskracht, bekendheid, beleving en gebiedsidentiteit**
  - A.2.1. Follow up landschapsbiografie
  - A.2.2. Strategie participatie & educatie
- **Regionale economie en partners**
  - A.3.1. Duurzame recreatie & toerisme
  - A.3.2. ParkBeleving & ParkInfoPunten

De programmalijnen en (pilot)projecten onder Deel B:

- **Ruimtelijke samenhang, kwaliteit en fysieke herkenbaarheid**
  - B.1.1. Groen-blauwe verbindende schakels
- **Zichtbaarheid en aantrekkingskracht, bekendheid, beleving en gebiedsidentiteit**
  - B.2.1. Basis op orde – recreatieve voorzieningen
  - B.2.2. Uitvoering participatie & educatie
- **Regionale economie en partners**
  - B.3.1. Uitvoering gebiedsmarketing

Toegevoegd: B.4.1 Strategisch Communicatieplan

Op basis van deze programmalijnen is een begroting en financiering van het Activiteitenplan opgesteld. De dekking van het Activiteitenplan bestaat uit bijdragen van partners, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Provincie Overijssel en derden.

2. De stappen die in het afgelopen jaar zijn gezet

Het Ambitieplan vroeg om verdere uitwerking om te kunnen starten met daadwerkelijke uitvoering van het proces en de (pilot) projecten. Het onderstaande figuur laat zien welke stappen er het afgelopen jaar zijn gezet en welke 'mijlpalen' zijn bereikt. Het online werken vanwege COVID-19 vormde een extra uitdaging tijdens het opstellen en verder concretiseren van het Ambitieplan en Activiteitenplan. De stappen en 'mijlpalen' uit de figuur worden hierna toegelicht.

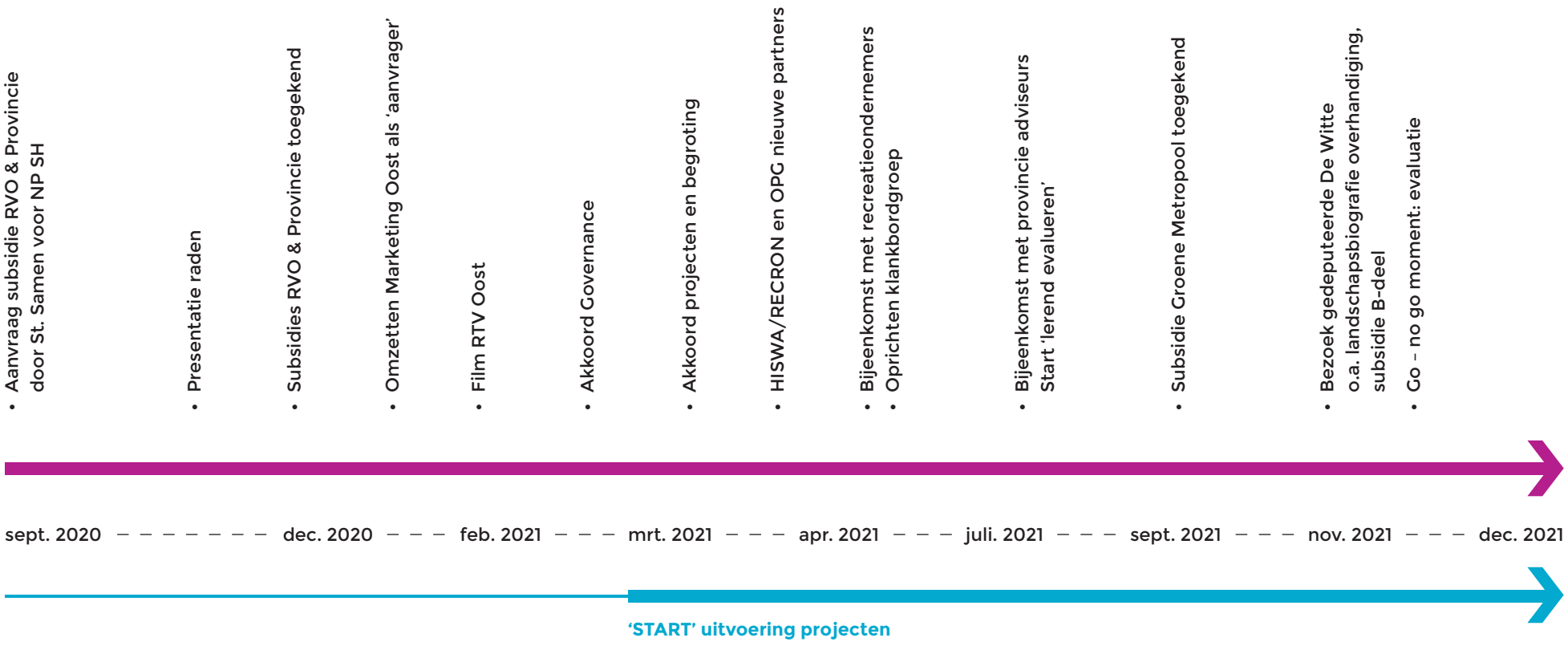

Subsidieaanvraag

Voordat de uitvoering kon starten, diende vóór 15 september 2020 subsidie te worden aangevraagd bij het Ministerie van LNV, via de Rijksdienst voor Ondernemers Nederland (RVO). Randvoorwaarde van LNV was dat Provincie Overijssel, de partners en derden als co-financiers op zouden treden.

Bij het indienen van de subsidieaanvraag bleek dat een participerende gemeente deze aanvraag niet mocht indienen. Stichting Sámen voor NP De Sallandse Heuvelrug heeft uiteindelijk, namens alle partners, de subsidieaanvraag ingediend. Door deze switch was het nodig om maatregelen te treffen om het huidige bestuur van de Stichting Samen juridisch te 'beschermen'. Voordat deze maatregelen daadwerkelijk genomen werden, werd duidelijk dat de Stichting geen BTW kon verrekenen. Dat kon een 'vermindering van 21% van het werkbudget betekenen. Partner MarketingOost was wél in de positie om als aanvrager te fungeren én kon BTW verrekenen. In goed overleg met RVO en in afstemming met het BBO is besloten de gelden en de bijbehorende administratieve verantwoordelijkheden over te hevelen naar MarketingOost. Dit deeltraject is in september 2021 formeel afgerond.

Alle Nationale Parken, met uitzondering van de twee Gelderse, dienden een subsidieaanvraag in bij LNV. Hierdoor is het subsidiebudget van LNV van € 2 miljoen overtekend. RVO paste vervolgens de 'kaasschaaf' toe op de binnengekomen aanvragen. Dat leidde tot een mindering op de gevraagde bijdrage van LNV. Hierdoor moesten wij op een aantal punten onze begroting aanpassen. Door een 'vervangende' financiering van derden, te weten het InterBestuurlijke Programma (IBP) Vitaal Platteland, kon de oorspronkelijke begroting in stand blijven en de voorgenomen projecten in uitvoering worden genomen.

In december 2020 gaf RVO een beschikking af. De Provincie heeft haar co-financieringsdeel (Deel A) in relatie tot de LNV-subsidie onlangs bevestigd. De provinciale bijdrage voor Deel B moet nog worden bekrachtigd. Insteek van het BBO/ Kernbestuur is om deze bijdrage nog dit jaar te formaliseren.

Resultaat:

- Subsidie LNV (RVO) en Provincie (Deel A) zijn toegekend.
- Aanmerkelijke bijdrage derden (€ 90.000,- IBP Vitaal Platteland).
- Door MarketingOost als aanvrager in te zetten is sprake van een BTW-voordeel (géén mindering van 21%).

Participatie gemeenteraden, ondernemers en bewoners

In een aantal (online) bijeenkomsten zijn met inbreng vanuit het Programmateam onder andere de gemeenteraden van Hellendoorn, Rijssen-Holten, Raalte en Wierden geïnformeerd. De betreffende portefeuillehouder informeerde de gemeenteraden in Hof van Twente en Twenterand. Deelname vanuit Ommen beperkte zich in eerste instantie tot deelname aan toeristische projecten.

Richting de ondernemers in het gebied zijn in 2021 meerdere online en fysieke bijeenkomsten gehouden. Daarbij is de communicatie eerst vooral gericht op de agrarische en toeristische sectoren. Bij een ondernemersbijeenkomst in Wierden zijn ook de retail en horeca van de kernen Wierden en Enter betrokken. Vanuit IVN is een aantal ondernemersbijeenkomsten georganiseerd voor gastheren en- vrouwen in het gebied.

Voor wat de bewoners in het 'grotere' Nationaal Park-gebied betreft zijn bijeenkomsten belegd met en voor Plaatselijk Belang Lemele, Plaatselijk Belang Giethmen en is een presentatie gehouden voor de vrijwilligers van Landschap Overijssel, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

Resultaat:

- De gemeenteraden zijn breed geïnformeerd in de voorfase van het verkenningstraject Nationale Park Nieuwe Stijl.
- Er zijn in 2021 meerdere bijeenkomsten gehouden voor ondernemers, zowel online als fysiek. Primair zijn daarbij de agrarische en toeristische ondernemers betrokken.
- Er is contact gelegd met een aantal Plaatselijk Belang-organisaties en vrijwilligersgroepen als eerste stap in het participatietraject. Deze groepen zijn verbonden aan de drie terrein beherende organisaties: Landschap Overijssel, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

Governance

De uitvoering van het Activiteitenplan wordt vanuit de netwerkorganisatie ingevuld. Dit houdt in dat alle partners een bijdrage leveren vanuit de eigen organisatie in de vorm van deskundigheid (tijd) en/of financiën. Veelal liggen de werkzaamheden in het verlengde van het reguliere werk van de partners. De insteek is: laagdrempelig en 'hands-on'.

Voor het aansturen van deze netwerkorganisatie is begin januari 2021 gekozen voor de volgende opzet:

- Een **Breed Bestuurlijk Overleg (BBO)**: 'algemeen bestuur'. Hierin zijn alle bestuurlijke partners vertegenwoordigd. Het Kernbestuur is ingesteld ter voorbereiding van de BBO-bijeenkomsten en voor praktische afstemming.

- Het **Kernbestuur**: 'dagelijks bestuur'. Dit bestaat uit een afvaardiging van de bestuurlijke partners. Het BBO stelt de kaders vast (stuurt op hoofdlijnen) en het Kernbestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering binnen de gestelde kaders.

- Het **Programmateam**: 'algemeen' ambtelijk team'. Dit wordt gevormd vanuit alle partners. Ook is Provincie Overijssel vertegenwoordigd. Het Programmateam draagt zorg voor de uitvoering van de projecten. Met het oog op integrale afstemming worden binnen dit team alle projecten behandeld en gevolgd en vervolgens afgestemd met het Kernbestuur.

- Om het behapbaar te houden is een **Team Fysieke Omgeving**, een **Team Economie** en een **Team Communicatie** samengesteld. Hier vinden de inhoudelijke besprekingen van de projecten plaats. Daarnaast is de **Werkgroep Participatie, Educatie & Marketing (PE&M)** actief. In Team Communicatie en de Werkgroep PE&M nemen ook partijen deel, die geen zitting hebben in het Programmateam.

Het **Kernteam** zorgt voor de spreekwoordelijke 'olie om alle radartjes te laten draaien'. Momenteel bestaat het team uit drie personen:
- Secretaris (Gemeente Hellendoorn): afstemming BBO/ Programmateam en Nationale parken (landelijk)
- Penningmeester (Gemeente Rijssen-Holten): toezicht financiën
- Programmacoördinator (externe inhuur): aansturing op inhoud.

Het voorgaande samengevat in een overzicht:

Organisatiemodel

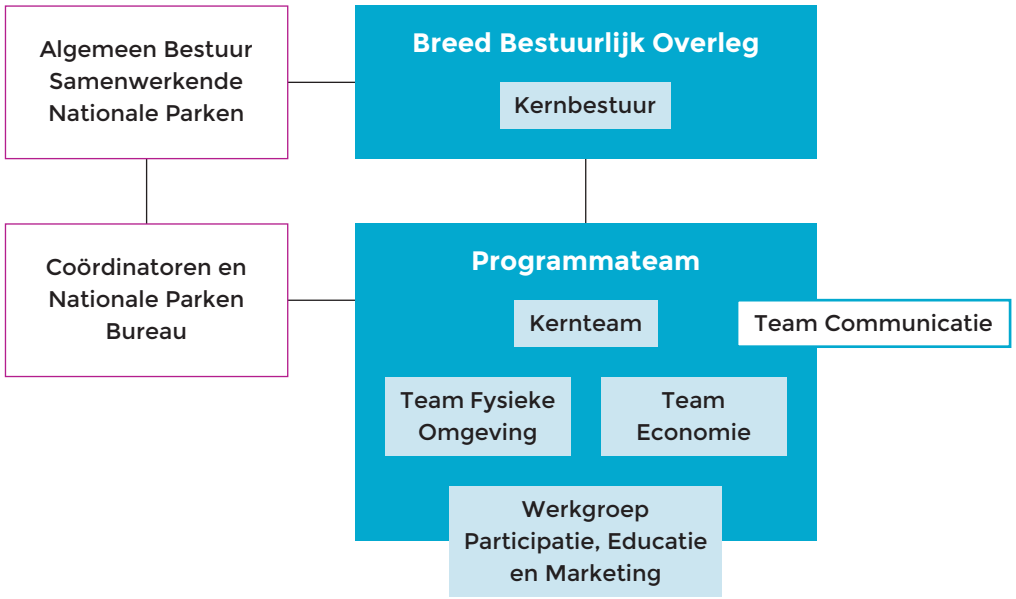

Resultaat:

- Ondanks vele partijen (complex): een platte organisatie, met korte lijnen. Flexibiliteit in mate van betrokkenheid en beschikbare capaciteit. In goede samenwerking met een prettige (werk)sfeer!

Projecten, begroting en financiering

Het Activiteitenplan bestaat uit een aantal programmalijnen (A 1.1 tot en met B 3.1).

Vanaf het 4e kwartaal 2020 is stapsgewijs invulling gegeven aan concrete projectinitiatieven, zie de BIJLAGE. Ze sluiten aan bij contacten en signalen uit het gebied én houden rekening met de beschikbare capaciteit van de partners. Het kader voor de projecten wordt gevormd door de inhoudelijke invalshoek van de programmalijnen en door de beschikbare middelen vanuit het programmabudget. Het half november 2021 opgeleverde **Strategisch communicatieplan** is als project B 4.1 toegevoegd aan het Activiteitenplan.

In het eerste uitvoeringsjaar is een twintigtal projecten in voorbereiding genomen en/of van start gegaan. Al met al is ingezet op alle dertien actielijnen en projecten, waarbij voor een aantal geldt dat deze volgtijdelijk zijn. Een aantal voorbeelden van concrete projecten:

- Opzet van een gebiedsdekkend **netwerk van informatie-, bezoek- en inspiratiepunten**. Deze zijn verbonden aan de 'rode draad' van de landschaps-biografie en de routestructuren in het gebied. Hiermee wordt het toeristisch-recreatief aanbod in de 7 deelnemende gemeenten ontsloten. Onderlegger hiervoor zijn de verschillende verhaallijnen uit de landschapsbiografie.

- Vanaf het voorjaar van 2022 wordt op de **Beleefkaart** van het NP SH&TR onder andere aandacht geschonken aan het Germaans Verleden in Heeten, de gescheperde kudde [2)] van De Borkeld en het textielverleden in Kasteel De Oosterhof te Rijssen. Maar ook aan een permanente Regge-expositie in De Waarf te Enter en het 'levend' hoogveen van de Engbertsdijksvenen gekoppeld aan het Veenmuseum te Vriezenveen. En aan landgoederen 'toen en nu' met landgoed Eerde, natuureducatie in het Buitencentrum te Nijverdal en de landbouwhistorie en voedselvoorziening bij De Laarman te Luttenberg.

- Het concreet maken van initiatieven op het gebied van **ecosysteemdiensten**. Welke ervaringen zijn er elders in het land op dit punt? Welke specifieke mogelijk-heden biedt ons gebied daartoe? Welke agrariërs willen deelnemen in pilot-projecten?

- 'Uitrollen' van een initiatief voor het **beheer van akkerranden en wegbermen** in het hele gebied in 2022.

- Uitvoering geven aan **recreatieve zonering**. Daarbij wordt de recreatieve 'druk' op de kerngebieden van natuurterreinen verminderd. Er komt méér inzicht in de bezoekersstromen in het gebied en bewoners in de regio worden gestimuleerd om de minder bekende 'routestartpunten' te ontdekken.

- Met lokale samenwerkingsverbanden onderzoeken hoe **dorpen en kernen en het beschikbare maatschappelijk vastgoed** kunnen worden ingezet voor **nieuwe belevingsplekken**. Dit gebeurt aan de hand van de verhaallijnen van de landschapsbiografie.

- Meerdere pilotprojecten verkennen en opzetten in relatie tot natuur, landbouw en waterwinning. Verspreid over het hele gebied, vanuit de samen met Groene Metropool Twente ontwikkelde **'proeftuin' waterbeschikbaarheid**.

- Ontwikkelen van **heideboerderij-concepten** in Haarle en De Borkeld. Hierbij wordt ook een verbinding gelegd met agrarische initiatieven als Duurzaam initiatief Markelo-Noord. Ook uit andere delen van het gebied is interesse voor dergelijke ontwikkelingen. Hier zijn koppelingen mogelijk met stimulering van lokale (keten)afzet van boerderijproducten.

Nieuwe en aanvullende projectinitiatieven worden in eerste instantie ingebracht bij het Programmateam, al dan niet na advies van de Teams. Het Kernteam coördineert en bewaakt dit deeltraject: inhoudelijk en financieel.

Resultaat:

- In voortschrijdende stappen van programmalijnen naar concrete deelprojecten, inclusief betrokkenheid partners, begroting en financiering.
- Voortgang Activiteitenplan wordt doorlopend verwerkt in een actueel overzicht op hoofdlijnen.
- Extra co-financiering (zo'n € 200.000,-) door inhoudelijke koppelingen met projecten van derden (Gastvrij Overijssel).
- Extra middelen verkregen vanuit Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.
- Lopende (kansrijke) aanvraag bij Gebiedsarrangementen/ Leefbaar Platteland, Provincie Overijssel.
- Oplevering Strategisch communicatieplan, half november 2021.
- Lancering 'interne' nieuwsbrief.

[2)] *Gescheperde schaapskudden zijn schaapskudden die geleid worden door een herder, die bijgestaan wordt door een of twee honden.*

3. Vervolgstappen in 2022 en 2023

Wij zijn *'reflecterend lerend'*. De huidige structuur is niet in 'beton gegoten'. Provincie Overijssel helpt en ondersteunt bij de reflectie. Een onderzoeksteam van de provincie voert meerdere evaluaties uit tijdens het verkenningsproces. Dit houdt ons scherp in het varen van de juiste koers. Als blijkt dat de structuur en/of koers niet meer passend is om de gestelde ambitie en doelstellingen te bereiken, dan schakelen we over naar een passend alternatief. Vanzelfsprekend in gezamenlijk overleg met de betrokken partners.

Deze jaarevaluatie 2021 gebruikt het Programmateam in december om inhoudelijk te reflecteren. En om een doorkijk op te stellen van de in 2022 en 2023 in te vullen projectinitiatieven uit het Activiteitenplan.

Participatie gemeenteraden, ondernemers en bewoners

Deze maand (december 2021) wordt het plan van aanpak ten aanzien van het participatietraject voor de aankomende jaren besproken. Dit geeft meer inzicht in de aanpak en planning van de participatie. Er is al wel vastgesteld dat de verbinding tussen het Strategisch Communicatieplan en het participatie-traject méér uitgediept en geconcretiseerd moet worden.

Governance

Het Kernteam wordt in 2022 aangevuld met een communicatieadviseur, gericht op de 'concern'-communicatie. Deze communicatieadviseur is de verbindende schakel met het Team Communicatie en Werkgroep PE&M. Eén en ander is al meegenomen en verwerkt in de medio 2021 aangepaste opzet van de begroting.

Projecten, begroting en financiering

- Vastgesteld is dat de zichtbaarheid van het verkenningsproces Nationaal Park Nieuwe Stijl een extra 'boost' moet krijgen. Dat gebeurt door implementatie van het Strategisch Communicatieplan door de adviseur concerncommunicatie. Vanaf 1 november is alvast een digitale nieuwsbrief ingezet, zodat de betrokken partners geïnformeerd zijn over elkaars activiteiten. Marketing verzorgt de informatie aan ondernemers en bewoners van het gebied. Het communicatie- en marketingteam stemmen nauw af. Insteek is onder andere om de communicatiekanalen van de partners beter te benutten. Ook zal de uitwerking van het Plan van Aanpak Participatie hierin een belangrijke rol vervullen.

- Voor wat de begroting en financiën betreft, wordt in afstemming met de partners en Provincie nader onderzoek gedaan naar extra (co-)financiering. Daarmee is het mogelijk om de uitwerking van projectinitiatieven uit het Activiteitenplan extra kracht bij te zetten.

- Als onderdeel van de financiële administratie wordt uitvoering gegeven aan een verfijning van de projectfiches, verbonden aan de deelprojecten. Insteek is om deze beschikbaar te maken voor de partners. Zo is de voortgang van de uitvoering van het Activiteitenplan voor eenieder nóg meer inzichtelijk.

Bijlagen

Activiteitenplan deel A en deel B

Activiteitenplan deel A

Programmalijn 1: Ruimtelijke samenhang, kwaliteit en fysieke herkenbaarheid

A 1.1 Landschap-ecologische systeem analyse (LESA)

Stuurgroep
Leden Team Fysieke Omgeving
+ Martijn Horst (Landschap Overijssel) en
Jori Wolf (Nationale Parken Bureau)

Verder betrokken
Provincie Overijssel: Renske Graafland
Externen: Sjef Jansen (PlanEcologie),
Jan van Bakel (De Bakelse Stroom),
Robert Ketelaar (Natuurmonumenten)
en Piet Schipper (Staatsbosbeheer)

Uitvoering
Sjef Jansen (PlanEcologie)

Status
Deelnemers vanuit de partners van NP SH&TR en een aantal externe deskundigen gaven op 28 oktober 2021 input voor het op te stellen Plan van Aanpak voor de LESA. Er is afstemming met de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof (GGA) West-Twente en Salland, omdat daarvoor uitgebreide gebiedsanalyses zijn uitgevoerd. Specifiek op het onderdeel hydrologie wordt aanvullende input aangeleverd vanuit meerdere partners.

Financieel
Vooralsnog wordt het geoormerkte budget in z'n geheel gereserveerd.

A 1.2 Landschapsstrategie

Stuurgroep
Leden Team Fysieke Omgeving
+ Martijn Horst (Landschap Overijssel) en
Jori Wolf (Nationale Parken Bureau)

Status
In afwachting van uitkomst LESA, A 1.1.
Project is volgt op A 1.1. Denk bij dit project aan een uitwerking zoals is verwoord in het rapport: "Op weg naar een New Deal tussen boer en maatschappij (pilot Salland)".

Financieel
Budget in z'n geheel gereserveerd houden.

A 1.2.1 Ontwerpende voorverkenning landschapsstrategie

Stuurgroep
Leden Team Fysieke Omgeving
+ Martijn Horst (Landschap Overijssel) en
Jori Wolf (Nationale Parken Bureau)

Verder betrokken
Provincie Overijssel: Renske Graafland.
Externen: Sjef Jansen (PlanEcologie), Jan van Bakel (De Bakelse Stroom) en Robert Ketelaar (Natuurmonumenten)

Uitvoering
Berno Strootman (Strootman Landschapsarchitecten).

Status
Voucher vanuit Stimuleringsfonds ontvangen.
Voorbereiding ingezet. Startgesprek
gepland op 15 november 2021.
Loopt parallel aan het LESA-traject (A 1.1).
Uit te voeren in de aankomende 3 maanden.

Financieel
De bij het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie aangevraagde voucher van € 30.000,- is toegekend.

A 1.3 Klimaat adaptief watersysteem

Stuurgroep
Leden Team Fysieke Omgeving

Status
In afwachting van uitkomst LESA-traject (A 1.1). Aan de hand van 'Proeftuinen' voor toekomstbestendig waterbeheer in het NP SH&TR (A 1.3.1) meer zicht krijgen op behoeften en vraagstukken uit de praktijk.

Eerst aansluiten bij en betrokken zijn in het onderzoek van het concept "Eeuwige bron", uitgevoerd door Provincie Overijssel. Dat start binnenkort.

Financieel
Het geoormerkte budget in z'n geheel gereserveerd houden.

A 1.3.1 'Proeftuinen' voor toekomstbestendig waterbeheer in het NP SH&TR

Stuurgroep
Vanuit Team Fysieke Omgeving: Waterschap Vechtstromen, Vitens, LTO, Gemeente Wierden, gemeente Hof van Twente, gemeente Rijssen-Holten en gemeente Hellendoorn

Uitvoering
Jan ten Tije (Stimuland)

Status
Er is de afgelopen periode een aanvraag ingediend bij het InterBestuurlijk Programma Vitaal Platteland en deze is gehonoreerd Betrokkenheid van landbouw/ boeren uit het gebied: in de uitvoeringsfase wordt aangesloten bij het traject Boeren voor Drinkwater.

De uitvoering van de Aanloopfase van het project is nagenoeg afgerond.

Financieel
De aanvraag is 9 september 2021 gehonoreerd. Dat betekent een forse bijdrage (€ 90.000,-) voor het ingediende projectvoorstel.

A 1.4 Transitie landbouw & energie

Stuurgroep
Leden Team Fysieke Omgeving

Uitvoering
Jeroen van de Kamp (LTO Noord)

Status
Overzicht projectideeën aanwezig.
Keuzemoment: uit te werken projecten bepalen.

In Q3 van 2021 is een eerste deeltraject gestart over natuur-inclusieve landbouw/landbouw-inclusieve natuur/ landbouwtransitie. Medio november wordt bepaald of één of twee deeltrajecten kunnen worden ingezet.

Vanuit de Twentse gemeenten (initiatief Hof van Twente - Groene Metropool Twente) is begin juli 2021 een aanvraag ingediend voor structuurversterking (kavelruil). Dit gebeurde in het kader van het Europese subsidieprogramma POP3: een Plattelandsontwikkelingsprogramma. Dit is een belangrijk instrument voor gebiedsontwikkeling.

Financieel
Het geoormerkte budget in z'n geheel gereserveerd houden.

A 1.4.1 Heideboerderij De Borkeld

Stuurgroep
Gemeente Hof van Twente, gemeente Rijssen-Holten en Staatsbosbeheer

Verder betrokken
Provincie Overijssel: Hans Kreuwel
Externen: Stichting Schaapskudde Hof van Twente en Hofschaap en Duurzaam initiatief Markelo-Noord (DiMN)

Uitvoering
Adri Ooms (NP SH&TR)

Status
Uitwerking projectplan in uitvoering, waaronder partnerscan regio. Langetermijn ondersteuning door Provincie in onderzoek.

Verkenning naar het opzetten van een "heideboerderij" voor het deelgebied De Borkeld. Dit in lijn met het eerder voor Haarle e.o. opgezette initiatief. Dit is mede een resultaat van een verkenning vanuit de Uitvoeringsagenda 2017-2020 van NP De Sallandse Heuvelrug ('Oude Stijl"). Het eerder opgestelde concept-projectvoorstel wordt uitgewerkt tot een projectplan.

De zoektocht naar een passende locatie voor de heideboerderij is ingezet. Er wordt een verbinding gelegd met Duurzaam Initiatief Markelo-Noord.

Financieel
De Provincie werkt aan een meerjarige subsidieregeling voor gescheperde kuddes [3)].

[3)] *Gescheperde schaapskudden zijn schaapskudden die geleid worden door een herder, die bijgestaan wordt door een of twee honden.*

A 1.5 Vervolg pilot New Deal Salland

Stuurgroep
Leden Team Fysieke Omgeving

Status
Werkgroep in opstartfase.

A 1.5.1 Werkgroep ecosysteemdiensten

Leden Werkgroep
Yoeri Booijnk (LTO Noord), Loes Meijerink (gemeente Hellendoorn), Ronald Krabbenbos (Landschap Overijssel), Wilco Pasman (gemeente Hof van Twente) en Gerard Sluiskes (gemeente Wierden)
Provincie Overijssel: Jurgen Neimeijer
Externen: Angela Pigge (erfcoach) en Jan ten Tije (Stimuland)

Uitvoering
Yoeri Booijink (LTO Noord)

Status
Voorbereiding in afrondende fase. Startbijeenkomst 23 november 2021.

Met inbreng van LTO, Hof van Twente en Raalte is in juni 2021 een werkgroep gestart. De werkgroep vertaalt de opgedane kennis in de aanpak van de pilot "Op weg naar een New Deal tussen boer en maatschappij (pilot Salland)" naar de regio West-Twente. West-Twente is Nationaal Park gebied.

Yoeri Booijnk (LTO Noord) stelde een startdocument op. Dat geeft inzicht in de verschillende vormen van ecosysteemdiensten en de ervaringen tot nu toe uit andere regio's: o.a. Land van Waarde - Salland en Van Gogh Nationaal Park. Ook wordt een koppeling gelegd met een vergelijkbaar initiatief vanuit Groene Metropool Twente.

Financieel
Budget in z'n geheel gereserveerd houden.

Programmalijn 2: Zichtbaarheid en aantrekkingskracht, bekendheid, beleving en gebiedsidentiteit

A 2.1 Follow-up landschapsbiografie

Partners
Landschap Overijssel en betrokken gemeenten
Extern: Historisch Centrum Overijssel

Uitvoering
Gerke Brouwer (Landschap Overijssel)

Status
Voorbereidingsfase afgerond.
Voor het procesvoorstel “28 buren in een landschap van allure” is een ‘go’ van de provincie Overijssel. Het project wordt geformaliseerd. Start van de uitvoering staat begin december 2021 gepland. Het proces wordt ingezet door samenwerkingsverband Landschap Overijssel en Historisch Centrum Overijssel. Er worden drie dorpen betrokken in de uitvoering.

Financieel
Beschikbare budget wordt uitgebreid met cofinanciering van de partners, via een door hen geïnitieerde fondsaanvraag.

A 2.2 Strategie participatie & educatie

Partners
Leden Programmateam vormen de stuurgroep in afstemming met werkgroep PE&M

Uitvoering
Lilian Dieben (IVN)

Status
Uitwerking voor werkplan 2021 is in uitvoering door IVN, mede in afstemming met de landelijke richtlijnen voor wat betreft de aanpak van participatie en educatie.

Een aanpak voor 2022/2023 is in ontwikkeling. Bespreking van deze aanpak in het Programmateam staat gepland voor 2 december. Eén en ander wordt afgestemd met de uitkomsten van het Strategisch Communicatieplan.

Financieel
Een eerste deel van het geoormerkte budget, ten behoeve van het uitvoeringsjaar 2021, is ingezet.

A 2.2.1 West-Twente Boert en Eet Bewust

Partners
Werkgroep PE&M

Uitvoering
Jeroen van de Kamp (LTO Noord)

Status
Verkenning is ingezet in overleg met LTO West-Twente, op basis van additioneel urenbudget vanuit Pratensis. Zij zijn ook betrokken bij de coördinatie van Salland Boert en Eet Bewust. Bewuste boeren scoren plussen op minimaal vier van de volgende thema’s: maatschappij, uitstraling bedrijf, energie, milieu, mest, dierenwelzijn en diergezondheid. Koppeling met educatie. Terugkoppeling stand van zaken in het Programmateam van 2 december a.s.

Programmalijn 3: Regionale economie en partners

A 3.1 Duurzame recreatie & toerisme

Stuurgroep
Leden Team Economie

Verder betrokken
Provincie: Jan van Oene
Externen: Klankbordgroep Vrijetijdseconomie + Angelique Vermeulen (NBTC/ Nationale Parken Bureau)

Uitvoering
Adri Ooms (NP SH&TR) in samenwerking met Inge Hendriks (MarketingOost)

Status
Plan van aanpak is opgesteld. Vaststellen en uitwerken uitvoeringsactiviteiten.
Er is een 'koepelplan' opgesteld voor deze actielijn, waarin, onder andere via een op te zetten Klankbordgroep Vrijetijdseconomie, een directe koppeling wordt gelegd met de vrijetijdsondernemers in het NP-gebied. De Klankbordgroep Vrijetijdseconomie heeft recent de voorgelegde aanpak in relatie tot het thema 'Duurzaam toerisme' besproken en wordt betrokken bij de uitvoeringsactiviteiten. Angelique Vermeulen (NBTC/ NP Bureau) biedt hierbij ondersteuning bij het hier bedoelde traject.

Financieel
Budget in z'n geheel gereserveerd houden.

A 3.1.1 Inpassing Toeristenweg in relatie tot het kern-natuurgebied

Partners
Gemeente Rijssen-Holten, gemeente Hellendoorn, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten in afstemming met het Kernbestuur

Uitvoering
Ronald van der Veen (gemeente Rijssen-Holten)

Status
Opdracht gegeven voor dataverzameling verkeersstromen.
De afgelopen jaren is een verkenning opgezet om het gemotoriseerde verkeer te ontmoedigen dat zonder een toeristisch oogmerk gebruik maakt van de Toeristenweg. Van verschillende kanten wordt aangedrongen op het implementeren van maatregelen om dit doel te bewerkstelligen. Voorstel is om hiervoor een plan van aanpak op te stellen.
Er zijn onlangs telsensoren geplaatst om meer inzicht te krijgen in het gebruik van de weg.

A 3.1.2 Propositie & positionering kernen NP SH&TR

Partners
Alle gemeenten

Uitvoering
Cornelie Wintermans (gemeente Hellendoorn)

Status
In afwachting van besluit op aanvraag bij Provincie Overijssel.
Projectplan is als aanvraag ingediend bij de Provincie Overijssel. Het gaat bij het project om het duiden van de gezamenlijke kracht van de karakteristieke & ondernemende kernen in het gebied. Insteken op directe betrokkenheid winkeliersverenigingen.

Financieel
Provincie onderzoekt op welke wijze haar voorgenomen bijdrage (van € 45.000,-) kan worden ingevuld.
Financiering met additionele middelen via een aanvraag bij de Provincie (programma Stadsarrangementen en programma Leefbaar Platteland).

A 3.1.4 Bezoekersstromen

Partners
Gemeente Rijssen-Holten, gemeente Hellendoorn en MarketingOost (startfase). Vervolgens ook de gemeenten Raalte, Hof van Twente, Wierden, Twenterand en Ommen betrekken.

Uitvoering
Fred van Schoonhoven (Abel Leisure)

Status
Uitvoering gestart. Nadere uitwerking plan van aanpak. Benaderen verblijfsondernemers (meerjarig project).
Vanuit het Programma Vrijetijdseconomie 2020 – 2023 van Gastvrij Overijssel is NP SH&TR in twee projecten betrokken als pilotgebied voor wat betreft inzicht in bezoekersstromen.
In het eerste project wordt een meer algemeen onderzoek uitgevoerd naar de bezoekersstromen in Overijssel, aan de hand van een aantal pilot-gebieden.
In het tweede project wordt o.a. samen met een groep verblijfsaccommodaties uit het gebied een (digitale) koppeling gelegd tussen de hoeveelheid bezoekers op een bepaald moment en het bieden van alternatieven in het gebied.
Al met al zijn beide projecten van belang in relatie tot het thema 'Duurzaam toerisme'.

Financieel
Laatstgenoemd project wordt begroting-technisch (+ € 160.000,-) gekoppeld aan A 3.1.4.

A 3.1.5 Recreatieve zonering

Partners
De TBO's, gemeente Rijssen-Holten, gemeente Hellendoorn en MarketingOost (startfase). Na de verkenning, ook de gemeenten Raalte, Ommen, Twenterand, Wierden en Hof van Twente betrekken.

Verder betrokken
Externen: nog te bepalen

Uitvoering
Nog te bepalen.

Status
Voorafgaand aan de uitvoering van het Activiteitenplan is een uitgebreide beleidsnotitie opgesteld. Deze heeft naar verwachting een 'update' nodig en het concreet maken van het uitvoeringstraject. Overleg initiëren om de recreatieve zonering te 'herstarten'. In oktober 2019 is hiervoor al een beleidsnotitie opgesteld. Onderzoeken hoe een update wordt gemaakt en op welke manier de beoogde uitvoeringsactiviteiten kunnen worden ingezet.

A 3.2 Parkbeleving & ParkInfoPunten

Partners
Leden Team Economie vormen stuurgroep in afstemming met Team Communicatie + werkgroep PE&M

Extern
Han van de Heuvel (Routenetwerken Twente) + Klankbordgroep Vrijetijdseconomie

Uitvoering
Adri Ooms (NP SH&TR) in samenwerking met Inge Hendriks (MarketingOost).
Link naar Strategisch communicatieplan.

Status
Verkenning is ingezet. Uitwerking uitvoeringsaanpak wordt 'getest' in pilot Luttenberg. Van groot belang dat de nieuwe positionering van het gebied wordt beleefd en in beeld wordt gebracht bij de inwoners en bezoekers. Insteek is om, verspreid over het gehele Nationaal Park Nieuwe Stijl-gebied, meerdere start- en infopunten in te richten. Dit in aanvulling op de bestaande bezoekerscentra (Buitencentrum, De Pas en Natuurmuseum) en aan de hand van een uit te werken bezoekers(communicatie)concept. Er wordt gewerkt aan het concreet maken van het eerder in deze opgestelde 'koepelplan': criteria, spreiding etc. Uitrol in 2022. Koppeling met de Beleefkaart NP SHTR. De uitgangspunten hiervoor zijn in twee sessies besproken met de Werkgroep Participatie, Educatie en Marketing. Met waterschap Vechtstromen is gesproken of een koppeling gemaakt kan worden met het in te richten publiekspunt Enterse Waarf, dat ligt aan de Regge.

Financieel
Budget in z'n geheel gereserveerd houden.

Activiteitenplan deel B

Programmalijn 1: Ruimtelijke samenhang, kwaliteit en fysieke herkenbaarheid

B 1.1 Groen-blauwe verbindende schakels

Stuurgroep
Leden Team Fysieke Omgeving

Uitvoering
Wout Nieuwenhuis (Landschap Overijssel)

Status
In afwachting van landschapsstrategie, A 1.2.
Voor 2022 en 2023 wordt een meer 'gestroomlijnde' aanpak voorzien, met een structureel karakter. Mede op basis van de inzichten van de LESA (A.1.1) en de voorgenomen landschapsstrategie (A.1.2). Zo wordt een meer duurzame invulling van groen-blauwe verbindingsschakels opgezet aan de hand van een gebiedsfonds.

Financieel
Budget in z'n geheel gereserveerd houden.

B 1.1.1 Bloemrijke akkerranden en bermen

Partners
LTO Noord en alle gemeenten

Uitvoering
Jeroen van de Kamp (LTO Noord)

Status
Verkennend project 2021 afgerond. Voorbereiding gezamenlijk gebiedsproject in 2022.
Insteek is om voor 2022 en 2023 in het hele gebied deze activiteit te kunnen 'uitrollen'. Ook wordt gekeken naar het inzaaien van de afdekking van kuilbulten met een (inheems) bloemenmengsel. LTO Noord en Landschap Overijsel hebben hierbij het voortouw genomen. In een aantal gemeenten wordt bloemenzaad beschikbaar gesteld en wordt het zaaien samen met vrijwilligers opgepakt (o.a. Greun Hoolt'n). Onderhoud is voor de particulieren.

Programmalijn 2: Zichtbaarheid en aantrekkingskracht, bekendheid, beleving en gebiedsidentiteit

B 2.1: Basis op orde - recreatieve voorzieningen

Stuurgroep
Leden Team Economie in afstemming met werkgroep PE&M

Uitvoering
Adri Ooms (NP SH&TR)

Status
In afwachting van uitkomsten A 3.2.
Van belang om in deze stuurgroep een link te leggen met A 3.2 Parkbeleving en ParkInfopunten.
Uitwerken van de reeds eerder ingezette inventarisatie van herstel of vervanging van recreatieve voorzieningen, waaronder bankjes, borden en infopanelen. Hierbij de urgentie bepalen.
Insteek is om een meerjarig uitvoeringsplan op te stellen en tevens financiering te regelen.

Financieel
Budget in z'n geheel gereserveerd houden.

B 2.2: Uitvoering participatie & educatie

Stuurgroep
Leden Programmateam in afstemming met werkgroep PE&M

Uitvoering
Lilian Dieben (IVN)

Status
Plan van aanpak 2022/ 2023 in voorbereiding. Uitwerking in een werkplan voor 2021, opgesteld door IVN. Uitvoering 2021 is ingezet. Afstemming met Strategisch Communicatieplan wordt nader ingevuld. Voorstel aanpak 2022 wordt voorgelegd aan het Programmateam van 2 december a.s.

Financieel
Een eerste deel van het geoormerkte budget is vastgelegd en in 2021 ingezet.

Programmalijn 3: Regionale economie en partners

B 3.1: Uitvoering gebiedsmarketing

Stuurgroep
Leden Team Economie in afstemming met werkgroep PE&M

Uitvoering
Tamara Toering/ Inge Hendriks (MarketingOost)

Status
Project 2021 in uitvoering. Plan van aanpak 2022 in voorbereiding. Bespreken conceptplan in Programmateam van 2 december a.s. Uitwerking in een werkplan voor 2021, opgesteld door MarketingOost. Uitvoering 2021 is ingezet. Voor 2022 en volgend is afstemming met de uitkomsten van het Strategisch communicatieplan cruciaal. Voorstel aanpak 2022 wordt voorgelegd aan het Programmateam van 2 december aanstaande. Een eerste deel van het geoormerkte budget is vastgelegd en in 2021 ingezet.

B 4.1: Strategisch Communicatieplan

Stuurgroep
Leden Programmateam in afstemming met leden Team Communicatie en werkgroep PE&M

Uitvoering
Buro Boudier

Status
Opstellen van doelen, een aanpak en uitwerkingsactiviteiten. Het plan van aanpak is 18 november vastgesteld in het BBO.

Financieel
Een eerste deel van het geoormerkte budget is vastgelegd en in 2021 ingezet.

Nationaal Park

sallandse heuvelrug
twents reggedal